

Nu dækker ATP alle - næsten

På bare 15 år er der sket en massiv stigning i hvor stor en andel af den danske befolkning, der indbetaler til ATP. Hvert år indbetaler ni ud af ti i den erhvervsaktive alder til pension i ATP. For 15 år siden var der kun tale om syv ud af ti.

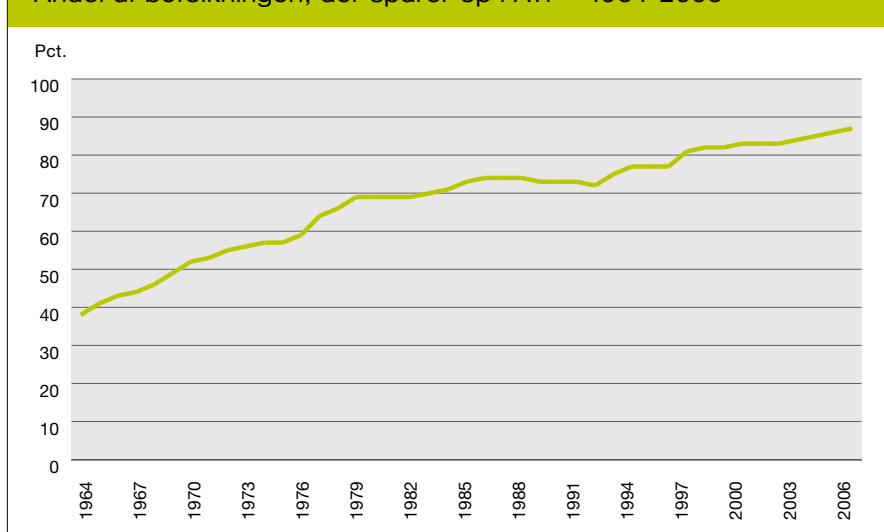
Målt i absolutte tal er antallet af personer, der indbetaler til ATP, steget med hele 540.000 over de seneste 15 år.

Set i et længere perspektiv, er udviklingen endnu mere markant. Da ATP blev grundlagt i 1964, var det faktisk kun fire ud af ti i den erhvervsaktive alder, der indbetalte til ATP.

Konsekvensen af, at ATP i dag dækker så bredt er da også til at få øje på for landets pensionister. Af de knap 63.000 mennesker, der går på pension i 2007, vil stort set alle have ret til en pension af en eller anden størrelse fra ATP. For tyve år siden, var det kun 40 pct., der fik udbetalt ATP-pension, oven i folkepensionen.

Den massive udvidelse af ATP's dækning har to årsager. I de første mange år var det den stigende beskæftigelse og kvindernes indtræden på arbejdsmarkedet, der drev udviklingen. I de seneste

Andel af befolkningen, der sparer op i ATP – 1964-2006

Siden ATP blev oprettet i 1964, er andelen af danskere i den erhvervsaktive alder, der sparer op i ATP, steget fra fire ud af ti til næsten ni ud af ti. Forklaringen er, at Folketinget i tre omgange har inkluderet nye grupper i ATP.

Note: Dækker 16-66-årige i hvert af årene. Kilde: ATP 2007.

årtier er det imidlertid andre kræfter, der har tegnet billedet.

Forklaringen på, at så mange flere i løbet af de seneste årtier er blevet omfattet af ATP, er, at ATP har ændret karakter: I gamle dage var ATP en klub for én bestemt gruppe, nemlig de beskæftigede lønmodtagere. Hvis man havde job, indbetalte man til ATP. Men når man

blev ledig eller på anden vis var uden beskæftigelse – f.eks. fordi man gik på barsel – var det også slut med ATP-indbetalingerne.

Men via tre lovændringer siden starten af 1990'erne har Folketinget sørget for, at flere og flere kom ind under ATP.

Fra 1993 er der blevet betalt ATP for ►

► personer på arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge og barselsdagpenge. I 1997 kom en række andre grupper med – modtagere af kontanthjælp og revalideringsydelse mfl. Samtidig åbnede man for, at andre frivilligt kunne indbetale til ATP. Det gjaldt efterlønsmodtagere, modtagere af delpension og førtidspensionister.

Linjen blev fulgt op i 2003, da det blev obligatorisk for nye førtidspensionister at spare op til pension i ATP.

Vigtigt bidrag

De nye grupper har det til fælles, at de ikke er i beskæftigelse. De står i dag for omkring en fjerdedel af samtlige indbetalinger til ATP.

Ifølge Niels Ploug, forskningschef på Socialforskningsinstituttet, vil medlemskabet af ATP få afgørende betydning for netop de mennesker, der i løbet af de seneste årtier er kommet ind: »De nye grupper i ATP er præcis dem, der har den mest marginale placering i forhold til den øvrige udvikling på pensionsområdet. Derfor gør det lige netop for dem en voldsom forskel, om de står til at få ATP-pension eller ej den dag, de bliver pensionerede.«

Niels Ploug peger på, at ATP-pensionen for en stor dels vedkommende vil være det eneste, de har ud over folkepensionen: »De står typisk svagt i forhold til

arbejdsmarkedet og dermed også svagt i arbejdsmarkedspensionssystemet. De får ikke andet end ATP-opsparringen, som derfor er ekstremt vigtig for dem. Den dag, de skal pensioneres, vil den give dem en 20 til 30 procent højere indkomst, end de ellers ville have haft med den rene folkepension.«

I dag er en fuld ATP-pension omkring 21.000 kr. for en nybagt folkepensionist.

De sidste ti procent

I dag betaler ni ud af ti til pension i ATP. Når de sidste 10 pct. ikke er med, skyldes det, at der er nogle få personer i den erhvervsaktive alder, som ikke er omfattet af lovgivningen.

»Den pensionsmæssige restgruppe i ATP er blevet markant mindre i de senere år. Vi ser i øjeblikket effekterne af de seneste 15 års udvidelser af ATP, hvor flere og flere er med. I år har hele 98,4 pct. af dem, der kan gå på pension, ret til penge fra ATP, og de får på den måde en højere grundlæggende pension. Men den slags tager tid, og for mange af pensionisterne får kun et mindre beløb fra ATP. Det skyldes, at de ikke har indbetalt til ATP i hele deres arbejdsliv. Udvidelserne af ATP har trods alt kun haft virkning i 10-15 år. Og så er der fortsat en række grupper, som ikke er med i ATP. Hvis man tilhører én af de grupper i en stor del af den erhvervsaktive alder, vil det naturligvis have betydning

for pensionen« siger Ole Beier, analysechef i ATP.

Ifølge Ole Beier er der fire grupper, som ikke betaler obligatorisk ind til ATP: Nemlig selvstændige, studerende, mennesker helt uden for arbejdsmarkedet og førtidspensionister, der fik tildelt deres pension før 2003.

»De fleste studerende kommer til at indbetale til ATP, når de er færdiguddannede. Men det er naturligvis med ATP som med al anden opsparing – de tidlige indbetalinger er vigtige.«

»Det er anderledes for de øvrige grupper. Det ligger ikke på samme måde i kortene, at de senere kommer til at indbetale til ATP. Man kan jo for eksempel være selvstændig hele livet uden at lægge en krone til side til pension. Over 40 pct. af de selvstændige sparer faktisk slet ikke op til pension, og mange vælger kun at indbetale et meget lille beløb til pension. De selvstændige tæller alt lige fra læger og advokater til små pizzabagere og kioskejere. Mange vælger at spare op i deres virksomhed – for de tror jo på deres projekt. Men vi ser ofte, at når virksomheden skal sælges, bliver de skuffede, for enten kan de ikke få den solgt, eller også er det til en meget lav pris. For mange vil der være tale om en brat opvågning den dag, de skal til at leve af folkepensionen alene« siger Ole Beier.